

แนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัยที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา homestay ในอาณาบริเวณทะเลสาบ

ฮาลาบาลา ถึง อ.เบตง จ.ยะลา

Residential building design guidelines that reflect lifestyle and local architecture
to promote ecotourism: A case study of homestay in the Halabala lake area to
Betong District, Yala Province

ขวัญรัตน์ จินดา¹ นุชนางค์ แก้วนิล²

¹ภาควิชาออกแบบ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

²ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Khwanrat Chinda¹ Nutchnapang Kaewnii²

¹Department of Design, Pohchang Academy of Arts, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

²Department of Interior design, Faculty of Architecture, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.

วันที่รับ (Received): 15 November 2020

วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised): 12 February 2021

วันที่ตอบรับ (Accepted) : 30 April 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Homestay จังหวัดยะลา และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการ เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัย ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล จากนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 108 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลาและความชอบส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ที่สอดคล้องกันระหว่างการแสดงสะท้อนถึงเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคล ของรูปแบบอาคารด้านต่างๆ วัสดุอาคารด้านต่างๆ และการจัดผังพื้นที่ ยกเว้น ประเด็นรูปแบบผ้าเพดาน ที่พบว่ารูปแบบผ้าเพดานแบบเปิดโล่งนั้น เป็นตัวแทนด้านเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลาในลำดับที่ 1 นอกจากผลสรุปของการศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ที่จะก่อให้เกิดจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแล้วนั้น หากได้ศึกษาการออกแบบสภาพแวดล้อม ที่ตั้งและรูปแบบการให้บริการของ Homestay ร่วมด้วยในการวิจัยครั้งต่อไป จะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ถูกต้องของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริงตามเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยวแบบ Homestay ในจังหวัดยะลา

คำสำคัญ : โฮมสเตย์; ทะเลสาบฮาลาบาลา; สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น; เอกลักษณ์พื้นถิ่นจังหวัดยะลา

Abstract

The research aimed to study the characteristics of local architecture that affect the hallmarks of Homestay, Yala Province, and respond to the needs of the users to propose a guideline to design residential buildings that reflect the lifestyle and local architecture of Yala province. Questionnaires were used as a tool to collect data from 108 tourists with simple sampling. Tourists were asked on architectural styles opinion that reflect Yala's identity and the personal preferences of tourists. The results showed that tourists had a corresponding perception between the local identity presentation and personal preferences of various building styles, various building materials and floor planning, except the ceiling pattern, the open-air ceiling pattern was ranked at the first place representing the uniqueness of Yala Province. Future study might focus on environment design, location and Homestay services model which will provide valuable understanding on the culture and local community way of life, in accordance with the goal of homestay tourism management in Yala Province.

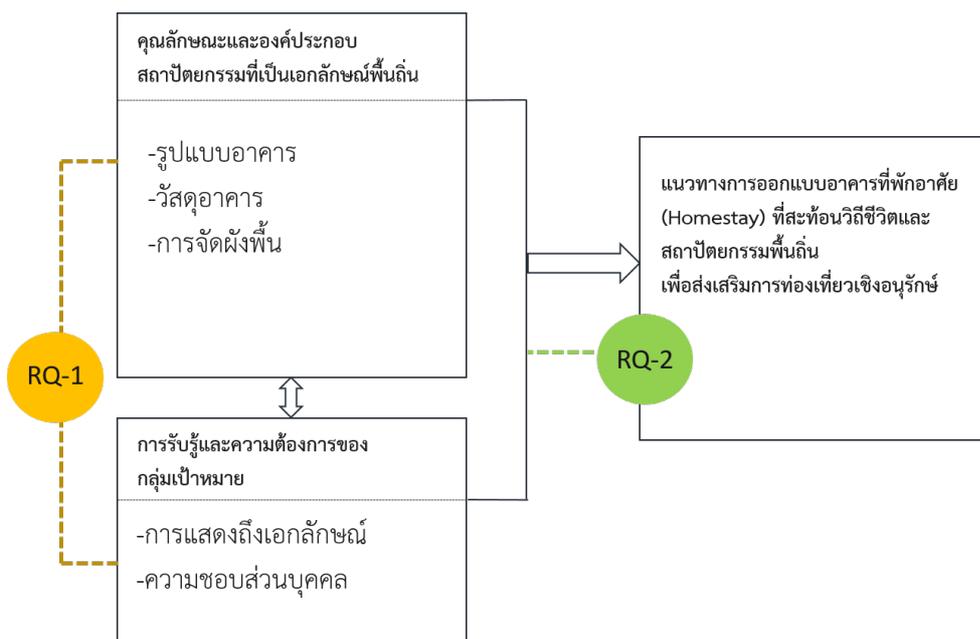
Keywords : Homestay; Halabala Lake; Local Architecture; Yala Provincial identity

บทนำ

การท่องเที่ยวแบบ Homestay ของ จังหวัดยะลา เป็นแนวคิดที่กำลังได้รับการนำสู่การปฏิบัติและเตรียมแผนประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา อันเป็นพื้นที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ สามารถถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายัง อำเภอเบตง แล้วเดินทางต่อไปชมความงามของทะเลสาบและความสมบูรณ์ในเชิงนิเวศของป่าฮาลา-บาลา นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ รอบๆทะเลสาบ และป่าฮาลา-บาลา ที่ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับนักท่องเที่ยว อาทิ บ้านตาพะเยา ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต ซึ่งเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นที่รวมตัวของชาวเผ่าซาไก มีความพร้อมที่จะเปิดเป็น Homestay และมีความพร้อมที่จะดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว โดยสามารถสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยวให้กับชุมชนในพื้นที่ (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 2555) ทั้งนี้การวิจัยที่ผ่านมาของ วรากรณ์ ใจน้อย และคณะ (2555) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน โดยได้เสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีนโยบายส่งเสริมโดยทำการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ เน้นการท่องเที่ยวที่เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการ ภาษาต่างประเทศ และการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนประชาชนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมช่วยกันในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การเตรียมความพร้อมในการปรับอาคารที่พักอาศัย หรือการสร้างที่พักอาศัย เพื่อรองรับการบริการต่อนักท่องเที่ยวจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ควรให้ความสนใจ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของคนในชุมชน ได้แก่การศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งในด้านลักษณะของสถาปัตยกรรมและการจัดกลุ่มอาคารเหล่านั้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (วินัย หมั่นคตธรรม, 2553) ในขณะที่ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง (2550)

พบว่าปัจจัยด้านคติ ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ โดยได้ทำการศึกษาในพื้นที่ อำเภอบางขัน จังหวัดยะลา นอกจากนี้ยังมีการศึกษาในด้านลักษณะทางการออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และเสนอแนะองค์ประกอบทางการออกแบบของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่สะท้อนการออกแบบที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย ด้วยเช่นกัน (เจนยุทธ ล้อใจ และคณะ, 2558)

จะเห็นได้ว่าการวิจัยที่ผ่านมา ให้ความสำคัญกับการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เป็นอาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ สำหรับการเสนอแนะแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยเพื่อรองรับการบริการนักท่องเที่ยวที่สะท้อนลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น กลับยังไม่ปรากฏให้เห็น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาคุณลักษณะและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ในด้านรูปแบบอาคาร วัสดุอาคาร และการจัดผังพื้นที่ ในจังหวัดยะลา ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Homestay และตอบสนองต่อการรับรู้และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านการแสดงถึงเอกลักษณ์ และความชอบส่วนบุคคล เพื่อทำการเสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังแสดงกรอบการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาลักษณะและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Home stay
2. ศึกษาการรับรู้และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
3. เสนอแนะแนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สอดคล้องกับการรับรู้การสะท้อนสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา

คำถามการวิจัย

1. **คำถามการวิจัยข้อที่ 1** กลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้และความต้องการต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นลักษณะต่างๆ อย่างไร (RQ-1)
2. **คำถามการวิจัยข้อที่ 2** แนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลาเป็นอย่างไร (RQ-2)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเภทอาคารของจังหวัดยะลา ที่ส่งผลต่อจุดเด่นของ Homestay และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการ มีขั้นตอนการดำเนินงานโดย ขั้นตอนแรกเป็นการสรุปข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต รูปแบบอาคารและลักษณะสถาปัตยกรรมที่มีในจังหวัดยะลาและภาคใต้ แล้วนำมาจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา ด้วยกัน 3 ประเด็น คือ รูปแบบอาคาร วัสดุอาคาร และการจัดผังพื้นที่ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการเสนอแนะแนวทางการออกแบบลักษณะสถาปัตยกรรมอาคารที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสำหรับ Homestay ในอาณาบริเวณระหว่างทะเลสาบ-ป่าฮาลา-บาลา ถึง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

การวิจัยในครั้งนี้ได้เจาะจงเลือกพื้นที่ในเขต ทะเลสาบ-ป่าฮาลา-บาลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กำลังอยู่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นพื้นที่ที่มีธรรมชาติที่สวยงาม อยู่ในเขตปลอดภัยของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะเลือกศึกษาข้อมูลจากนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ศึกษา โดยการเก็บเป็นแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวมทั้งสิ้น 108 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา ประกอบภาพรูปแบบอาคารที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลาและภาคใต้ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดอันดับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา และจัดอันดับรูปแบบทางสถาปัตยกรรมจากความชอบของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยถ้ากลุ่มตัวอย่างคิดว่ารูปแบบทางสถาปัตยกรรมสามารถเป็นตัวแทนได้ดีที่สุดให้ระบุเลข 1 และเรียงลำดับตัวเลขลงไปจนถึงระดับน้อยที่สุดในแต่ละประเด็น ได้แก่การแสดงความคิดเห็นถึงการตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่น และลักษณะความชอบส่วนบุคคล แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาคำนวณค่าทางสถิติ เพื่อสรุปข้อมูลค่าเฉลี่ยอันดับของรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการเสนอแนะการออกแบบต่อไป

ผลการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งคุณลักษณะที่พบจากการศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและประเภทอาคารที่มีในพื้นที่ศึกษา เป็นลักษณะรูปแบบของสถาปัตยกรรมออกเป็น รูปแบบอาคาร วัสดุอาคาร และประเด็นการจัดผังพื้นที่ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นถึงการตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่น และลักษณะความชอบส่วนบุคคล สามารถสรุปผลการศึกษากลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้และความต้องการต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นลักษณะต่างๆ อย่างไร (RQ-1) ได้ดังนี้

ประเด็นรูปแบบอาคาร ที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคล ของจังหวัดยะลา ทำการศึกษาถึงองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม จำนวน 6 องค์ประกอบดังนี้ 1.รูปทรงอาคาร, 2.รูปแบบพื้นเรือน, 3.รูปแบบเปลือกอาคาร, 4.รูปแบบหลังคา, 5.รูปแบบฝ้าเพดาน, , และ 6.รูปแบบช่องเปิด

2) ผลการศึกษารูปทรงอาคาร ทั้งที่เป็นตัวแทน เอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา มีความสอดคล้องกันคือ รูปแบบอาคาร แบบเรือนเครื่องสับนั้น สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา มากกว่าเรือนเครื่องผูกและเรือนที่ใช้เทคนิควิธีการก่อสร้างแบบก่ออิฐฉาบปูน

2) ผลการศึกษารูปแบบพื้นเรือน เช่นเดียวกันกับผลข้อ 1 ทั้งรูปแบบ พื้นเรือนที่สามารถเป็นตัวแทน เอกลักษณ์พื้นถิ่น และความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา มีความ สอดคล้องกันคือ รูปแบบพื้นเรือนที่มีระดับเดียวกันในทุกส่วนพื้นพื้นนั้นสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์และ ความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา มากกว่าการยกหรือลดระดับพื้นเรือนในส่วนพื้นที่ต่างประเภทกัน

3) ผลการศึกษารูปแบบเปลือกอาคาร ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทของการใช้ สอยผนัง ได้แก่ การกั้นผนังทึบเพื่อความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว และการกั้นผนังกึ่งเปิดโล่ง เพื่อการถ่ายเทอากาศและแสงสว่าง สำหรับการศึกษานี้ประกอบด้วยผนังฝาสายบัวผนังฝา เข็ม และผนังฝาประกัน ส่วนในการศึกษานี้กึ่งเปิดโล่ง ได้แก่ฝาขัดแตะ และฝาไหล

3.1) ผลการศึกษารูปแบบของผนังทึบ ทั้งด้านเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคล แสดงว่านิยมใช้ผนังเข็มในการกั้นส่วนพื้นที่ภายในมากที่สุด ส่วนผนังทึบที่ทำหน้าที่เป็นกรอบอาคาร นิยมใช้ ผนังฝาสายบัวมากกว่าผนังฝาประกัน

3.2) ผลการศึกษารูปแบบของผนังกึ่งเปิดโล่ง นิยมใช้ฝาขัดแตะมากกว่าฝาไหล

4) ผลการศึกษารูปแบบหลังคา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่าง หลังคาจั่ว “แม่และ” หลังคาปั้นหย่า “หลังคามลิมา” และหลังคามนิลา พบความสอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์และ ความชอบส่วนบุคคลที่นิยมใช้หลังคาปั้นหย่า “หลังคามลิมา” นอกจากนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบหลังคาแบบที่มีเครื่องประดับตกแต่ง จะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ และความชอบส่วนบุคคล มากกว่าหลังคาแบบเรียบเกลี้ยงที่ไม่มีเครื่องประดับตกแต่ง

5) ผลการศึกษารูปแบบฝ้าเพดาน รูปแบบฝ้าเพดานแบบเปิดโล่งนั้น เป็นตัวแทนด้าน เอกลักษณ์ของจังหวัดยะลาในลำดับที่ 1 อย่างไรก็ตามมุมมองด้านความชอบส่วนบุคคลกลับชื่นชอบ การกรุฝ้าเพดานยกระดับมากที่สุด

6) ผลการศึกษารูปแบบช่องเปิดหน้าต่างและประตู โดยทำการเปรียบเทียบระหว่าง บานเปิดเดี่ยว ,บานเลื่อน ,บานเปิดคู่ ,และบานกระทุ้ง พบความสอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์และ ความชอบส่วนบุคคลที่นิยมใช้รูปแบบหน้าต่างและประตูแบบบานเปิดคู่ โดยที่หน้าต่างจะมีลูกกรงไม้ เป็นอุปกรณ์ประกอบติดตั้งอยู่ภายในอาคาร ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยขณะเปิดหน้าต่างเพื่อการระบาย อากาศในเวลาากลางคืน ดังแสดงรายละเอียดค่าเฉลี่ยการรับรู้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยการรับรู้เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดยะลาและความชอบส่วนบุคคล ของรูปแบบอาคาร

ประเด็นการรับรู้	รูปแบบอาคาร	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
รูปทรงอาคาร			
เอกลักษณ์	1) เรือนเครื่องสับ	1.41	.59
	2) เรือนเครื่องผูก	2.12	.80
	3) เรือนก่ออิฐฉาบปูน	2.45	.67
ความชอบส่วนบุคคล	1) เรือนเครื่องสับ	1.44	.57
	3) เรือนก่ออิฐฉาบปูน	2.00	.74

ประเด็นการรับรู้	รูปแบบอาคาร	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
รูปแบบพื้นเรือน	2) เรือนเครื่องผูก	2.55	.71
	เอกลักษณ์	1) พื้นปูระดับเดียวกัน	1.37
ความชอบส่วนบุคคล	2) พื้นปูต่างระดับ	1.62	.48
	1) พื้นปูระดับเดียวกัน	1.28	.45
รูปแบบหลังคา	2) พื้นปูต่างระดับ	1.71	.45
	เอกลักษณ์	1) หลังคาปั้นหย้า “ลี้มะ	1.89
ความชอบส่วนบุคคล	2) หลังคาจั่ว “แม่และ”	1.95	.84
	3) หลังคามนิลา	2.16	.76
	1) หลังคาปั้นหย้า “ลี้มะ	1.91	.85
รูปแบบฝ้าเพดาน	2) หลังคามนิลา	1.98	.80
	3) หลังคาจั่ว “แม่และ”	2.07	.79
	เอกลักษณ์	1) เพดานจั่วเปิดโล่ง	1.60
ความชอบส่วนบุคคล	2) เพดานไล่ระดับ	1.87	.65
	3) เพดานเรียบ	2.51	.70
	1) เพดานไล่ระดับ	1.73	.69
รูปแบบช่องเปิด หน้าต่าง	2) เพดานเรียบ	2.05	.87
	3) เพดานจั่วเปิดโล่ง	2.20	.80
	เอกลักษณ์	1) หน้าต่างเปิดออก 2 ด้าน	1.46
ความชอบส่วนบุคคล	2) หน้าต่างช่องเปิดแบบตาราง	2.43	.96
	3) หน้าต่างแบบเปิด	3.31	1.20
	4) หน้าต่างแบบบานกระทุ้ง	3.60	1.22
	5) หน้าต่างแบบเลื่อน	3.67	1.27
	1) หน้าต่างช่องเปิดแบบตาราง	2.42	1.29
ความชอบส่วนบุคคล	2) หน้าต่างเปิดออก 2 ด้าน	2.47	1.18
	3) หน้าต่างแบบเลื่อน	2.92	1.60
	4) หน้าต่างแบบเปิด	3.01	1.38
	5) หน้าต่างแบบบานกระทุ้ง	3.47	1.39

ประเด็นการรับรู้	รูปแบบอาคาร	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
รูปแบบช่องเปิด ประตู			
เอกลักษณ์	1) ประตูแบบเปิด 2 ด้าน	1.37	.65
	2) ประตูแบบเปิดด้านเดียว	2.07	.63
	3) ประตูแบบเลื่อน	2.54	.69
ความชอบส่วนบุคคล	1) ประตูแบบเปิด 2 ด้าน	1.89	.85
	2) ประตูแบบเปิดด้านเดียว	2.03	.75
	3) ประตูแบบเลื่อน	2.07	.84

ประเด็นวัสดุอาคาร เป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการศึกษา ถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา ได้แก่ วัสดุที่ใช้ประกอบอาคาร โดยทำการศึกษาใน 5 องค์ประกอบดังนี้วัสดุพื้น, วัสดุผนัง, วัสดุฝ้าเพดาน, วัสดุช่องเปิด (หน้าต่างและประตู) และวัสดุมุง หลังคา โดยที่วัสดุที่ใช้ประกอบอาคารเกือบทั้งหมดยกเว้นวัสดุมุงหลังคา ผลที่ได้รับเป็นวัสดุชนิดเดียวกันคือไม้จริง แต่วัสดุมุงหลังคาเป็นกระเบื้อง สอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์พื้นถิ่นและด้าน ความชอบส่วนบุคคล ดังแสดงรายละเอียดค่าเฉลี่ยการรับรู้ในตารางที่ 2

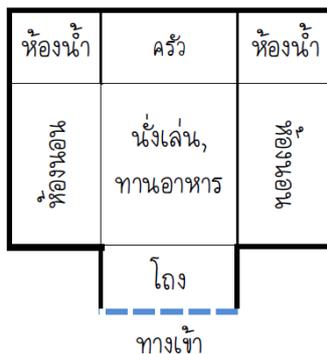
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยการรับรู้เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดยะลาและความชอบส่วนบุคคล ของวัสดุอาคาร

ประเด็นการรับรู้	วัสดุอาคาร	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
วัสดุพื้น			
เอกลักษณ์	1) พื้นไม้	1.11	.32
	2) พื้นปูกระเบื้อง	1.88	.32
ความชอบส่วนบุคคล	1) พื้นไม้	1.48	.52
	2) พื้นปูกระเบื้อง	1.53	.50
วัสดุผนัง			
เอกลักษณ์	1) เรือนที่ปลูกสร้างด้วยไม้จริง	1.45	.58
	2) เรือนเป็นไม้ไฟชนิดต่างๆ ลักษณะเรือนเป็นไม้ขัดแตะ	2.06	.83
	3) เรือนก่ออิฐฉาบปูน	2.47	.66
ความชอบส่วนบุคคล	1) เรือนที่ปลูกสร้างด้วยไม้จริง	1.51	.74
	2) เรือนก่ออิฐฉาบปูน	2.02	.80
	3) เรือนเป็นไม้ไฟชนิดต่างๆ ลักษณะเรือนเป็นไม้ขัดแตะ	2.55	.71

ประเด็นการรับรู้	วัสดุอาคาร	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
วัสดุฝ้าเพดาน			
เอกลักษณ์	1) เพดานไม้	1.18	.38
	2) ฝ้าเพดาน	1.85	.41
ความชอบส่วนบุคคล	1) เพดานไม้	1.39	.65
	2) ฝ้าเพดาน	1.72	.62
วัสดุช่องเปิดหน้าต่าง			
เอกลักษณ์	1) หน้าต่างไม้	1.14	.35
	2) หน้าต่างกระจก	1.85	.35
ความชอบส่วนบุคคล	1) หน้าต่างไม้	1.43	.49
	2) หน้าต่างกระจก	1.56	.49
วัสดุช่องเปิดประตู			
เอกลักษณ์	1) ประตูไม้	1.11	.32
	2) ประตูกระจก	1.88	.32
ความชอบส่วนบุคคล	1) ประตูไม้	1.44	.49
	2) ประตูกระจก	1.55	.49
วัสดุหลังคา			
เอกลักษณ์	1) หลังคากระเบื้องดินเผา	1.54	.64
	2) หลังคามุงจากแฝก	2.09	.85
	3) หลังคาไม้ฝา	2.35	.72
ความชอบส่วนบุคคล	1) หลังคากระเบื้องดินเผา	1.59	.61
	3) หลังคาไม้ฝา	1.91	.83
	2) หลังคามุงจากแฝก	2.48	.72

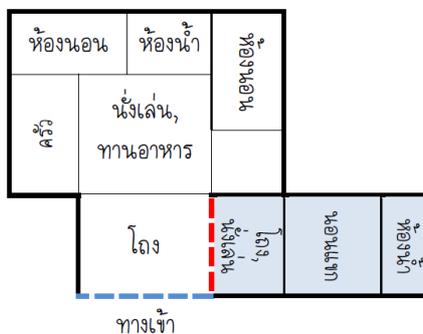
ประเด็นการจัดผังพื้นที่ ผลการศึกษาสามารถแบ่งการรายงานผลการศึกษาได้เป็น 2 หัวข้อ ใหญ่ ประกอบด้วย รูปแบบผังพื้นที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา และรูปแบบการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) รูปแบบผังพื้นที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา มีความสอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลาและความชอบส่วนบุคคล โดยมีลักษณะ รูปแบบของผังพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน คือ โถงทางเข้าต่อเนื่องกับส่วนนั่งเล่นและทานอาหารที่ต่อเนื่องกับห้องครัว ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ด้านหน้าของเรือน และทำหน้าที่แยกพื้นที่ส่วนตัว คือ ส่วน ห้องนอนและห้องน้ำ ดังภาพที่ 2 โดยที่รูปแบบการจัดพื้นที่ส่วนตัวรวมไว้ด้านเดียวกัน ก็ได้รับความนิยมเป็น อันดับที่ 2 อย่างไรก็ตาม รูปแบบผังพื้นที่วางผังครัวไว้ส่วนหน้าบ้านนั้นเห็นได้ชัดเจนว่าได้รับ ความนิยมเป็นอันดับสุดท้ายของการศึกษา ดังแสดงรายละเอียดค่าเฉลี่ยการรับรู้ในตารางที่ 3

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดผังพื้นที่กลุ่มเป้าหมายเลือกเป็นอันดับ 1

2) รูปแบบการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยวผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 89.7 ต้องการแยกเรือนรับรองนักท่องเที่ยวออกจากเรือนพักอาศัยหลัก ของเจ้าของบ้าน อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นที่เรือนรับรองนักท่องเที่ยวจะต้องเชื่อมต่อกับเรือนพักอาศัยหลัก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึง รูปแบบลำดับการยินยอมของการเชื่อมต่อกับประเภทของพื้นที่อย่างชัดเจนดังนี้ เจ้าของบ้านต้องการ ให้เรือนรับรองเชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกันที่ห่างจากพื้นที่ส่วนตัวมากที่สุด คือส่วนโถงทางเข้า ดังภาพที่ 3 ลำดับต่อมาคือเชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน คือพื้นที่นั่งเล่นและทานอาหาร ส่วนลำดับพื้นที่ที่ต้องการให้มีการเชื่อมต่อกันน้อยที่สุดได้แก่ พื้นที่ส่วนตัวคือส่วนนอนของเจ้าของบ้าน ดังแสดงรายละเอียดค่าเฉลี่ยการรับรู้ในตารางที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบการจัดผังพื้นที่กรณีมีความจำเป็นที่เรือนรับรองนักท่องเที่ยวจะต้องเชื่อมต่อกับเรือนพักอาศัยหลัก ที่กลุ่มเป้าหมายเลือกเป็นอันดับ 1

ตารางที่ 3 รูปแบบผังพื้นที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา

ประเด็นการรับรู้	รูปแบบผังพื้นที่เรือน	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
เอกลักษณ์		3.73	.79
ความชอบส่วนบุคคล		3.20	.77

ประเด็นการรับรู้	รูปแบบผังพื้นเรือน	ค่าเฉลี่ยอันดับ	S.D.
เอกลักษณ์		3.20	.67
ความชอบส่วนบุคคล		3.00	.75
เอกลักษณ์		4.37	1.01
ความชอบส่วนบุคคล		4.48	.94
เอกลักษณ์		3.20	.94
ความชอบส่วนบุคคล		2.80	.94
เอกลักษณ์	เรือนรับรองนักท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับโถงทางเข้า	4.42	1.03
ความชอบส่วนบุคคล	ของเรือนพักอาศัยหลัก	4.41	1.11
เอกลักษณ์	เรือนรับรองนักท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับห้องนั่งเล่น	3.53	.96
ความชอบส่วนบุคคล	ทานอาหาร ของเรือนพักอาศัยหลัก	3.57	1.08
เอกลักษณ์	เรือนรับรองนักท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับครัว ของเรือน	2.41	.99
ความชอบส่วนบุคคล	พักอาศัยหลัก	2.15	.80
เอกลักษณ์	เรือนรับรองนักท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับห้องนอน ของ	1.83	.71
ความชอบส่วนบุคคล	เรือนพักอาศัยหลัก	1.61	.65

จากผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถตอบคำถามการวิจัย แนวทางการออกแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลาเป็นอย่างไร (RQ-2) นั้น สรุปได้ดังนี้ รูปแบบอาคารที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและ ความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลานั้น ควรใช้เทคนิควิธีการแบบเรือนเครื่องสับ มีระดับพื้นเรือนในแต่ละส่วนพื้นที่ระดับเดียวกัน ใช้รูปแบบผนังฝาชายบัวเพื่อเป็นผนังที่กรอบอาคาร และใช้ผนังแบบ ฝาเพ็ชเมเพื่อการกันสั่นพื้นที่ภายใน ส่วนผนังกึ่งเปิดโล่งเพื่อการระบายอากาศในบางพื้นที่เช่น ห้องน้ำหรือห้องครัวนั้นควรใช้รูปแบบฝาขัดแตะ ส่วนรูปแบบหลังคานิยมใช้หลังคาทรงปั้นหย้าหรือ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า"หลังคามะลิ" ใช้รูปแบบฝ้าเพดานแบบเปิดโล่ง ประตูและหน้าต่างรูปแบบบานเปิดคู่ และหน้าต่างควรติดตั้งลูกกรงไม้ด้านในของอาคาร ส่วนผลการวิจัยด้านวัสดุประกอบอาคาร ทั้งวัสดุ พื้นวัสดุช่องเปิดหน้าต่างและประตูควรใช้ไม้จริงในการก่อสร้าง ยกเว้นวัสดุ วัสดุฝ้าเพดาน วัสดุผนัง หลังคาที่ควรเป็นกระเบื้อง ผลการศึกษาด้านการจัดรูปแบบผังพื้นเรือนที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา ส่วนพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน คือบริเวณโถงทางเข้าต่อเนื่องกับส่วนนั่งเล่น และทานอาหารที่ต่อเนื่องกับ ครัวใช้เป็นพื้นที่ด้านหน้าของเรือน และทำหน้าที่แยกพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่เชื่อมต่อกันระหว่างพื้นที่ส่วน รองรับนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาแสดงว่า เจ้าของอาคารต้องการแยกเรือนรับรองนักท่องเที่ยวออกจากอาคารหลัก อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นที่เรือนรับรองนักท่องเที่ยวจะต้องเชื่อมต่อกับเรือน พักอาศัยหลัก เจ้าของบ้านต้องการให้เรือนรับรองเชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกันที่ห่างจากพื้นที่ ส่วนตัวมากที่สุด คือส่วนโถงทางเข้า โดยมีรูปแบบอาคารที่ได้เสนอแนะตามข้อสรุปดังกล่าวที่ 4-7

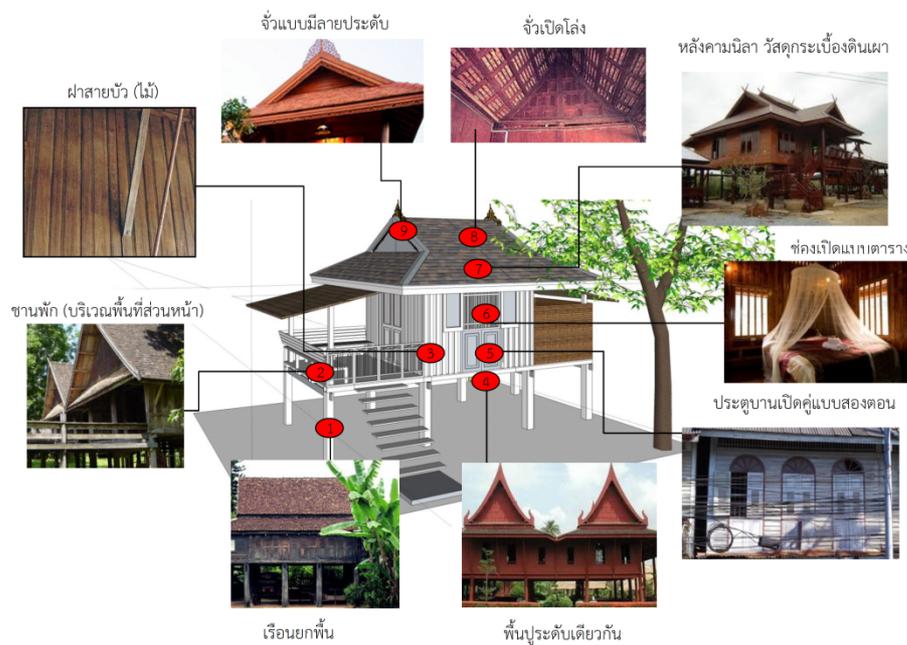
ภาพที่ 4 เสนอแนะรูปแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา

ภาพที่ 5 เสนอแนะรูปแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา

ภาพที่ 6 เสนอแนะรูปแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา

ภาพที่ 7 แสดงองค์ประกอบของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เสนอแนะรูปแบบอาคารที่พักอาศัย (Homestay) ที่สะท้อนวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จังหวัดยะลา

อภิปรายผล

ผลสรุปจากการรวบรวมลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของจังหวัดยะลา นั้น ประกอบด้วยเรือนไทยพุทธ และเรือนไทยมุสลิม โดยลักษณะทั่วไปของเรือนไทย จะเป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง หลังคาทรงจั่ว ทรงมนิลาและทรงปั้นหยา แต่ทรงจั่วมนิลาจะพบมากกว่าทรงปั้นหยา ใช้วัสดุตามธรรมชาติ เช่น ใช้จากมุงหลังคา กระเบื้องดินเผา หรือใช้วัสดุจากไม้ ปูพื้นและผนัง เป็นต้น มีการประดับตกแต่งตัวเรือนให้งดงาม มีการตกแต่งหน้าจั่วยอดและช่องลมใต้เพดานด้วยไม้ฉลุสวยงาม รูปทรงหลังคา ไม่ว่าจะปั้นหยาหรือทรงจั่วมนิลาจะมีความลาดเอียงสูง เพราะภาคใต้มีฝนตกชุกตลอดปี หลังคาที่ลาดเอียงจึงไม่ต้องรับน้ำหนักของน้ำฝน ช่วยลดปัญหาหลังคารั่วได้ เป็นต้น สอดคล้องกันกับประเด็นที่สำคัญด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ส่งผลต่อจุดเด่นของรูปแบบ Homestay เช่นเดียวกับที่ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง (2550) พบว่า ปัจจัยด้านคติ ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่า อิทธิพลของวัฒนธรรมของชาวมุสลิมส่งผลต่อลักษณะการใช้อาคารอย่างเด่นชัด สำหรับเรือนไทยมุสลิม สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของศาสนาอิสลามที่มีต่อการสร้างบ้านเรือน ทั้งในรูปแบบการใช้พื้นที่ การอยู่อาศัย การประกอบกิจกรรมในการดำรงชีวิต

สำหรับเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของจังหวัดยะลา ที่ได้จากการศึกษาด้านคุณลักษณะและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา จากกลุ่มตัวอย่างนั้น สรุปได้ 3 ประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบอาคาร วัสดุอาคาร และประเด็นการจัดการผังพื้นที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นรูปแบบอาคาร ที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา โดยทำการศึกษาด้านองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม จำนวน 6 องค์ประกอบดังนี้ คุณลักษณะด้านเทคนิควิธีการก่อสร้างอาคาร รูปแบบฝ้า รูปแบบและการตกแต่งหลังคา รูปแบบเปลือกอาคาร รูปแบบและระดับพื้นเรือน รูปแบบช่องเปิดและเพดาน พบว่า คุณลักษณะด้านเทคนิควิธีการก่อสร้างอาคารมีรูปแบบอาคารเป็นแบบเรือนเครื่องสับ ซึ่งสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา มากกว่าเรือนเครื่องผูกและเรือนที่ใช้เทคนิควิธีการก่อสร้างแบบก่ออิฐฉาบปูน และมีรูปแบบพื้นเรือนที่มีระดับเดียวกันในทุกส่วนพื้น รูปแบบเปลือกอาคาร ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทของการใช้สอยผนัง ได้แก่ การกันผนังทึบเพื่อความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว และการกันผนังกึ่งเปิดโล่งเพื่อการถ่ายเทอากาศและแสงสว่าง สำหรับในการศึกษาผนังทึบประกอบด้วยผนังฝาสาวยบัว ผนังฝาเพ็ชร์ และผนังฝาประกัน ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบของผนังทึบ ทั้งด้านเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคลแสดงว่านิยมใช้ผนังเพ็ชร์ในการกันส่วนพื้นที่ภายในมากที่สุด ส่วนผนังทึบที่ทำหน้าที่เป็นกรอบอาคารนิยมใช้ ผนังฝาสาวยบัวมากกว่าผนังฝาประกัน และรูปแบบของผนังกึ่งเปิดโล่ง ประกอบด้วย ฝาขัดแตะและฝาไหล นิยมใช้ฝาขัดแตะมากกว่าฝาไหล โดยเทคนิคการทำฝาขัดแตะนั้นสามารถไขว้ปัญหาท้องถิ่นในการสร้างและบำรุงรักษาได้ง่ายกว่าฝาไหล โดยที่ยังคงมีประโยชน์ใช้สอยได้ดีเช่นเดียวกัน สำหรับรูปแบบหลังคา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่าง หลังคาจั่ว หลังคาปั้นหยา และหลังคามนิลา พบความสอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคลที่นิยมใช้หลังคาปั้นหยา นอกจากนี้การวิจัยยังแสดงให้เห็นว่ารูปแบบหลังคาที่มีเครื่องประดับตกแต่ง จะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคล มากกว่าหลังคาแบบเรียบเกลี้ยงที่ไม่มีเครื่องประดับตกแต่ง ประกอบกับ รูปแบบฝ้าเพดานแบบเปิดโล่ง ซึ่งเป็นตัวแทนด้านเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา อย่างไรก็ตามมุมมองด้านความชอบส่วนบุคคลกลับชื่นชอบการกรุฝ้าเพดานยกระดับมากที่สุด อภิปรายได้ว่า อาจเนื่องมาจากเหตุผลด้านค่านิยมของตัวอาคารตามยุคสมัยปัจจุบัน จากความเห็นที่แตกต่างข้างต้นนี้เอง คณะวิจัยได้ใช้วิธีการบริหารจัดการความขัดแย้ง โดยยึดตามวัตถุประสงค์หลักของ

การศึกษาที่ ต้องการสร้างเรือนพักรับรองนักท่องเที่ยวที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดยะลา ดังนั้นจึงใช้ผ้าเพดานแบบเปิดโล่งเพื่อเป็นตัวแทนรูปแบบผ้าเพดาน สำหรับรูปแบบช่องเปิดทั้งหน้าต่างและประตู โดยทำการเปรียบเทียบระหว่าง บานเปิดเดี่ยว บานเปิดคู่ (ศึกษาเฉพาะหน้าต่าง) บานเลื่อนและบานกระทุ้ง พบความสอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์และความชอบส่วนบุคคลที่นิยมใช้รูปแบบหน้าต่างและประตูแบบบานเปิดคู่ โดยที่หน้าต่างจะมีลูกกรงไม้เป็นอุปกรณ์ประกอบติดตั้งอยู่ภายในอาคาร ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยขณะเปิดหน้าต่างเพื่อการระบายอากาศในเวลากลางคืน

ประเด็นด้านวัสดุที่ใช้ประกอบอาคาร เป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งในการศึกษาถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นและความชอบส่วนบุคคลของจังหวัดยะลา ได้แก่ วัสดุที่ใช้ประกอบอาคาร โดยทำการ สรุปลง 5 องค์ประกอบดังนี้ วัสดุพื้น วัสดุผ้าเพดาน วัสดุผนัง วัสดุช่องเปิดหน้าต่างและประตู และวัสดุผนังหลังคา โดยที่วัสดุที่ใช้ประกอบอาคารเกือบทั้งหมดยกเว้นวัสดุผนังหลังคา ผลที่ได้รับเป็นวัสดุชนิดเดียวกันคือไม้จริง แต่วัสดุผนังหลังคาเป็นกระเบื้อง สอดคล้องกันทั้งด้านเอกลักษณ์พื้นถิ่นและด้านความชอบส่วนบุคคล

ประเด็นการจัดการผังพื้นที่ สามารถแบ่งการรายงานผลการศึกษาคือได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่ ประกอบด้วย รูปแบบผังพื้นที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลาและรูปแบบการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยว สรุปผลการศึกษาคือว่า รูปแบบผังพื้นที่เป็นตัวแทนเอกลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดยะลา ส่วนพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน โถงทางเข้าต่อเนื่องกับส่วนนั่งเล่นและทานอาหารที่ต่อเนื่องกับห้องครัว ใช้เป็นพื้นที่ด้านหน้าของเรือนและทำหน้าที่แยกพื้นที่ส่วนตัว ห้องนอน และห้องน้ำ ตั้งอยู่โดยรอบส่วนพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกัน ส่วนในประเด็นรูปแบบการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาแสดงว่าเจ้าของอาคารต้องการแยกเรือนรับรองนักท่องเที่ยวออกจากอาคารหลัก อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นที่เรือนรับรองนักท่องเที่ยวจะต้องเชื่อมต่อกับเรือนพักอาศัยหลัก เจ้าของบ้านต้องการให้เรือนรับรองเชื่อมต่อกับพื้นที่ที่ใช้สอยร่วมกันที่ห่างจากพื้นที่ส่วนตัวมากที่สุดคือส่วนโถงทางเข้า

ข้อเสนอแนะ

นอกจากผลสรุปของการศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น แล้วนั้น การศึกษาวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพพื้นถิ่น วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ศักยภาพ และบริบทอื่นๆ ที่จะก่อให้เกิดการจัดการ การท่องเที่ยวได้ตรงกับศักยภาพของคนในชุมชน และเสนอแนะได้ครอบคลุมทั้ง รูปแบบอาคาร การออกแบบสภาพแวดล้อม ที่ตั้ง และรูปแบบการให้บริการของ Homestay อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจที่ถูกต้องของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง ตามเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยวแบบ Homestay เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดยะลาได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ดำเนินงานโดยงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานจังหวัดยะลา งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 แผนงานบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดยะลา. (2555). *แผนพัฒนาจังหวัดยะลา 4 ปี (พ.ศ. 2557 - 2560)*. สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2563. จาก <http://www.yala.go.th/content/plan.php>.
- งานประชาสัมพันธ์ กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเบตง. (2542). *ชมเมือง..เล่าเรื่องเบตง*. ยะลา: สำนักงานเทศบาลตำบลเบตง.
- เจนยุทธ ล่อใจ, อรศิริ ปาณินท์ และเกรียงไกร เกิดศิริ. (2558). คุณลักษณะของที่ว่างทางสถาปัตยกรรมในสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น: แนวทางการศึกษาสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย. *วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม*. 2(2), 61-78.
- ชูเกียรติ แซ่ตั้ง. (2550). *สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ ในบริบทแห่งขุนเขาและสายหมอก กรณีศึกษา อำเภอเบตง จังหวัดยะลา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
- วารกรณ์ ใจน้อย, ชูศักดิ์ สุทธิสา และเสาวภา สุขประเสริฐ. (2555). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 7(22), 109-121
- วินัย หมั่นคิดธรรม. (2553). การวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นกรณีศึกษา: อาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิจัยและพัฒนา*. 2(1), 4-13.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดยะลา. (2548). *ผังเมืองรวมเมืองเบตง (ปรับปรุงครั้งที่ 2)*. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2563. จาก <http://oldpvnweb.dpt.go.th/yala/>

คณะผู้เขียน

ดร.ขวัญรัตน์ จินดา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
264 ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100
e-mail : khwanrat.ch@rmutr.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนางค์ แก้วนิล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520
e-mail : nuchnapang.ke@kmitl.ac.th